

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 3. Gaude in Deo. Ex Veteri, Novo, & Patribus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

Gavisi sunt gaudio magno. Matth. 2. 30. & *proidentes adoraverunt eum.* v. 11. Quod inter gaudia magna non evanescat humanus animus, adeo magnum est, ut hinc summa virtus commendetur Abrahæ; qui promissâ sibi à DEO prole Gen. 17. 17. *cecidit in faciem suam.* & *risit.* Rupertus hic: ô virum æternò risu verè dignum, & sempiternæ jucunditati bene præparatum! qui ita cecidit in faciem suam ut rideret; & ita risit, ut in faciem caderet; illius adorans omnipotentiam, cujus in promissione audierat singularem gratiam. Verè regia virtus, inter gaudia, prosperitatem DEO devotam permanere. Bæza lib. 2. §. 13.

Si jugiter gaudere velimus, multas habemus occasiones: nam, si virtutem arripuerimus, nihil jam erit, quod nos contristes. S. Chryost. hom. 63. ad pop. Antioch.

Quantum post tenebras gratior lux est, serenitas post tempestates obscuras; tantum est acceptius gaudium post afflictionem. S. Chryost. logus f. 84.

Illud verum est gaudium, quod non de creatura, sed de Creatore concipitur; cui comparata omnis aliunde jucunditas mæror est. S. Bernardus ep. 114.

Nihil gaudiò spirituali, & tranquillitate, & charitate, dulcius est. B. Theodoretus lib. 1. in Cant.

Sicut pane reficitur corpus, ita exultatione Spiritus. Petrus Cellenf. c. 12. de pane lugentiam.

Boetius l. de consol. prosa. 2. dicit: quod in palatio Joviniano erant duo dolia; unum de optimo vino, & aliud de amarissimo. Et, quicumque volebat de bono bibere, oportebat, quod prius biberet de amaro.

§. III.

Gaude in DEO.

Ex Veteri.

Exultavit cor meum in Domino. 1. Reg. 2. 1. Edicite, ô Apostoli sancti! quis vestras angustias in gaudia, afflictiones in solatia, mærores in jubilos, mutavit? Resp. *Gavisi sunt viso Domino.* Jo 20 20. Christianæ, imitare Apostolos in afflictione; morbo, egestate. Oculos in Dominum conjice; manibus Crucifixum arripe, & cordi delectando opportunum erit remedium. Paoletti D. in Alb.

Si gaudeam, quod inveni thesaurum visibilem; istud gaudium carnis est, & non in Domino. Si gaudeam, quod me homines laudant, & forte non pro merito; non est hoc gaudium in Domino. Si gaudeamus in rebus fragilibus, & caducis; hæc omnia non habent laudabile gaudium. Origenes in 1. Reg. 1.

Latata sum in salutari tuo. 1. Reg. 2. 1. Tales sunt sanctorum anime: Deo magis lætantur, Authore munerum, quam ipsis muneribus: non enim eum propter dona ipsius, sed dona propter ipsum diligunt. Hoc servos gratos decet; hoc famulos, agnoscentes beneficium magnitudinem: videlicet rebus suis omnibus

præponere DEUM. Sic etiam nos affecti sumus, cum peccaverimus; non doleamus, quia punimur sed quia Dominum offendimus. Et, si quod beneficium nostrum est, non gaudeamus propter regna cælorum; Sed quia rem cælorum Regi gratam fecimus. Qui enim lætæ mentis est, offensam DEI magis timeat, quam ullam gehennam; & benevolentiam pluris æstimat, quam omne regnum. S. Chryost. t. 6. hom. de Anna.

Et nunquam lætata sit ancilla tua, ex quo huc translata sum, usq. in presentem diem; nisi in te, Domine DEUS Abraham. Esther 14. 18. hæc dixit imperatrix potentissima, quæ Assverum 127. Provincis imperantem suæ potestatis habuit: quæ omni voluptatum genere, modò voluisset, affluere potuit.

Gloria mea, exaltans caput meum. Pl. 3. 4. id est, lætificans me, ut qui præ more, demisso capite incedebam; nunc exultans attollam caput. Et hæc phrasîs Hebræis familiaris. Unde Jeremiæ ult. dicitur: *Eleazaris Esvimirodach rex caput Joachim regis, & eduxit de domo carceris.* Bellarminus in Pl. 3.

Deisti lætissiam in corde meo. Pl. 4. 7. Non dixit simpliciter, & absolute, dedisti lætissiam, nec in mancipiis, nec in auro, nec in argento, nec in vestibus, non in læta, & oppara mensa; non in potentie magnitudine, nec in domus lætitate: hæc enim lætissia non est cordis, sed tantum oculorum. S. Chryost. hic.

Sitavit in te anima mea. Pl. 62. 2. 3. Beata sitis, quæ DEUS sititur! Nonne Davidis rigebant pavimenta auro? nonne uique palmas, tributa undique? nihilominus in deserto est. Cur? sitit DEUM. Nam anima sitienti DEUM nihil omnino sapit nisi DEUS. 1. Reg. 2. 1. *Latata sum in salutari tuo.* Lætare est non in Samuele; sed in DEO. Puer adeo exoptatus, & summis à DEO precibus impetratus; qui parentis opprobrium in trophæa converterat, matrem non lætificat? sitiens DEUM Samuele non expletur, sed Deo. Zacharie nascitur infans, in cujus narvitate multi gaudebunt; quin & os ejus Luc. 1 14. 64. resolutum. Quis non putaret, tantis cumulatam beneficiis mox gratias acturum pro filio, & recepta voce? Prophetat; sed CHRISTI solum memor, vocis, filiique immemor. Luc. 1. 68. *Benedictus D. DEUS Israel.* Cur? an quod patrem te fecerit? an quod eloquentem te reddiderit ex elingui? *quia visitavit, & fecit redemptionem plebi suæ Israel.* Gaudeo, non quod Joannes natus sit, sed quod nasciturus sit Jesus. Olyva l. 3. Strom. hic.

Delectasti me Domine in factura tua. Pl. 91. 5. Non dixit: delectavit me, Domine, factura tua; sed tu in illa delectasti; qui talem ipsam fecisti, ut decore suo te mihi insinuaret in illa, & delectarer in te. S. Laurentius Just. l. in festo S. Mich. Archang.

Exulta, & lætata, habitatio Sion; quia magnus in medio sui sanctus Israel. Ps. 124. 6. Exulta-

Exultamus in feno, stipula, fimo, fumo. Ut videas, quàm indecorum fit, exultare in pompis, & vanitatibus. Oliva lib. 9. Strom. hic.

Ex Novo, & Patribus.

Exultavit infans in utero ejus. Luc. 1. 44. præfente fcilicet Dominò. *Multi innativitate ejus gaudebunt;* puerulum tamen vel unum jubili fignum dediffe non legimus. Absens, juxta Rupertum, jam erat JESUS; quia mater natalitii gaudiis interesse volebat. Paoletti D. in albis.

Gavisus sunt Discipuli visò Dominò. Joan. 20. 20. Solus DEUS veram potest dare lætitiã. Vide in superiori s. S. Chryfologum, & S. Bernardum.

Gaudete in Domino semper. Philipp. 4. 4. Verè semper est gaudendum: quia gaudium conservat hominem in bono habitu; quia nullus potest diu esse in eo, quod contristat. S. Thomas Aquin. in 2. Cor. c. 13. Lect. 3.

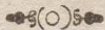
S. Ambrosius serm. de Jacob, & vita beata, ponit discrimen inter piorum, & impiorum, lætitiã; datã similitudine duorum hominum, quorum alter novit ex arte citharam pulsare, simul & suaviter canere; alter verò, qui solam citharam pulset. Prior, licet cithara desit, aut contracta; habet tamen, quò se mulceat, & dolorem leniat; non autem alter. Impius lyram corporis pulsare solum novit; id est, ab illo solum corpore lætitiã, scilicet per sensus ab efulentis, & poculentis &c. Hæc si desint, non novit voce canere, quò se recreet. - Sed vir pius, licet hæc corpora oblectamenta desint, nihilominus rebus spiritalibus, & divinã contemplatione, se lætificat. *Suspendimus organa nostra, quomodo cantabimus?* Pl. 136. 2. 4. *Hereditate acquisivisti testimonia tua in æternum, quia exultatio cordis mei sunt.* Pl. 118. 111. id est, non mœrorem inferunt, sed omnia læta. Pinna Ethol. 81.

Nihil, quæso, sine te mihi dulcescat, nihil complacet; nihil pretiosum, nihil, præter te, mihi ardeat speciosum. Vilefcant, obsecro, absque te mihi omnia, sordeant universa. Quod tibi adversum est, sit mihi molestum; & tuum beneplacitum mihi indeficiens desiderium. Tædeat me gaudere sine te; & delectet contristari pro te. S. August. l. Medit. c. 7.

Tu semper aderas misericorditer sævens, & amarissimis aspergens offensionibus omnes illicitas jucunditates meas; ut ita quærerem sine offensione jucundari. Idem Conf. l. 2. c. 2.

Revera illud solum, & unicum, est gaudium; quod non de creatura, sed de Creatore, percipitur: & quod, cum possederis, nemo tollet à te; cui, comparata omni aliunde jucunditas, mœror est: omnis suavitas, dolor est; omne dulce amarum est, omne decorum fœdum, omnè postremo, quodcumque aliud delectare possit, molestum. S. Bernardus

ep. 114.

Polyantb. Sacr. Tom. I.

§. IV.

Gaudia falsa, Mundi, terrena &c.

Num. I.

Desinunt in luctum.

Congregationesq; aquarum appellavit maria. Gen. 1. 10. id est, delectationes temporales, quia in amaritudinem terminantur; quàmvis Sæcularibus dulces videantur. Hugo Card. hic.

Nequaquam ultrà Vasthi ingrediatur ad regem. Esth. 1. 19. Vide, ut convivium Astveri in mœrorem desinat, ac extrema gaudii luctus occupet; ac rex Vasthi reginã, conjugemque suã, repudiet. Sic fluvii in alveo suo dulces sunt; cum tamen ad mare decurrunt, fiunt amari. Cornelius hic.

Converse sunt nuptie in luctum. 1. Mach. 9. 41. Sic sæpe in Mundo plausus vertitur, & extrema gaudii luctus occupat. Id. hic.

In illa hora factus est terræ motus magnus. Apoc. 11. 13. In qua felicitas civis Jerusalem læti, munera mittentes; Elias, & Enoch, reviviscerent; factò magnò terræ motu decima pars urbis concidit. Gaudium impiorum breve; ex quo ad summas misèrias transeunt. Sylveira hic.

Si cum Sæculo gaudemus, cavendum est, nè cum Sæculo & lugeamus. Tertullianus l. de idololatria.

Quid per ima desideria defluis? quid tibi cum bonis perituris, gaudiisque lugendis? omnia flumina intrant in mare; & omnis infima delectatio definit in dolore. Richardus à S. Vict. tr. de exterminat. mali &c. c. 19.

Accenditur cereus; non purum lumen est, sed lucerna: siquidem ignis ipsa propria fomenta consumit; nec nisi ipsa consummatione fovetur. Porro deficiente materiã etiam ipsa deficiet. Ecce ubi illam videris profusus exutam, hunc quoque nihilominus extinctum reperies. Sicut ergo flammæ illius novissima fumus occupat, & caligo; sic lætitiã læta rei in tristitiã commutatur. S. Bernardus serm. 1. de divers. de nimia quadam fallacia præsentis vitæ.

Num. II.

Non hic, & ibi.

Nemo potest & hic gaudere cum Sæculo, & illic regnare cum Christo. S. Gregorius hom. 11. in Matth. 13.

Elias, ad cœlorum regna festinans, non potest ire cum pallio; sed Mundi in Mundo vestimenta dimittit. S. Hieronymus ep. 34. ad Julianum consol. ob amissas filias.

Non est quisquam, inquit, qui & hic, & illic, requie fruatur? istud impossibile est. ò homo, atque ex eorum numero, quæ frustra speres. Fieri non potest, non potest, inquam; ut, qui hic in scordia, securitateque vixerit; qui in deliciis omnibus assidue dies consumpserit; qui temerè, neglecteque transegerit ætatem; illic honorem consequatur. S. Chryfost. de Lazaro conc. 3.

Hic oportet contristari, si velimus in futuro ad lætitiã transire: omnes enim motus à contrario

l i i

trario